

bo mogel podajati tudi drug pouk in ne samo v čitanju, zakaj po našem mnenju bi se imeli otroci to naučiti že prvi dve leti po vstopu v šolo.

Splošni vestnik.

35letnico svojega učiteljevanja obhajajo letos nastopni absolventje učiteljskega v Ljubljani iz leta 1878.: Gradišnik Armin, nadučitelj v Celju; Höger Avgust, mestni učitelj v Gradcu; Josin Teodor, mešč. učitelj na Dunaju; Lokar Ivan, nadučitelj v Dobličah; Maier Anton, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani; Podkrajšek Hinko, c. kr. profesor na obrtni šoli v Ljubljani; Pretnar Jakob, mestni učitelj v Ljubljani; Repič Peter, nadučitelj na Unču; Šorn Franjo, nadučitelj pri sv. Lovrencu na Dr. p. in Trost Franjo, mest. učitelj v Ljubljani. — (Absolventov ljubljanskega učiteljskega je bilo leta 1878 petnajst. Izmed teh so trije umrli: Černe Jernej, Strel Ferdo in Vozlaček Leopold; dva pa živita že v pokoju: Kos Mihael in Krener Bogomir.)

Vsako leto, posebno v začetku se čujejo od mnogih Popotnikovih naročnikov pritožbe, da ne dobe lista, četudi ga vedno plačujejo etc. Če se jim pojasni, da so vrnili list z opomnjo »nazaj« ali »ne sprejemem« ne verujejo trdeč, da tega niso nikdar storili. Ker vemo, da imajo napredni učiteljski listi vse polno javnih in prikritih nasprotnikov, ki se poslužujejo vsakih sredstev, če so še tako umazana, in da se ognemo nepotrebnim reklamacijam in stroškom, smo se odločili objaviti imena tistih naročnikov, o katerih nismo popolnoma prepričani, da so vrnili list iz lastnega nagiba. Prvo številko so vrnili: Kranjsko: Gerkman Emilija, Stritof Anton, Šola Harije, Hrušica pri Ljubljani, Kovor, Št. Lambert, Notranje Gorice, Novi Kot in Peče, Primorsko: Benko Vekosl., Fakin Anton, Gregorič Marica, Lukanič Tomaž, Poljšak Albert, Rustja Josip, Rusijan Ambrozij, Vrščaj Ivan in Zgonik Viktor. Štajersko: Belšak Josipina, Črnej Ivan, Družovčič Hinko, Godec Marica, Hotschevar Leopoldina, Kavkler Ivan, Kovačič Ferdo, Podpečan Josip, Schweigler Marija, Stanke Jakob, Širceļ Mici, Tribnik Amalija, Wutt Josipina. Nadalje šola Žiče in žensko učiteljske v Gradcu.

Milijonarji v Avstro-Ogrski. V Avstro-Ogrski je 49 oseb, ki so se izkazale letnega dohodka nad milijon kron. Med temi 30 z letnim dohodkom od enega do pol drugega milijona kron, 9 oseb od pol drugega do dveh milijonov, 3 od dveh do 3 milijonov, 3 od tri do štirih milijonov, 3 od štirih do pet milijonov, jedna pa 25 milijonov. Oseb, katere imajo dohodkov na leto nad 100.000 K, je v Avstriji 1483.

»Prosvjeta« v Sarajevu. »Prosvjeta« je obhajala lani desetletnico svojega dela za prosvetno dviganje srbskega naroda v Bosni in Hercegovini. Osnovana je bila leta 1902, ter je od takrat dalje do 1912. izdala za študentske in podporo srbskim dijakom v vseh šolah znesek 505.334 K. Spravila je v trgovine 1037 otrok in izdala za nje 29.148 K. Z njeno pomočjo je bilo osnovanih 86 zemeljskih zadrug za trošek 26.116 K. Za osnivanje srbskih sokolskih društev in »Pobratimov« (društvo za pobiranje alkoholizma) je dala 47.500 K. Za analfabetke tečaje, za izdajanje knjig za ljudstvo in osnivanje ljudskih knjižnic je potrosila 117.306 K. Skupaj je »Prosvjeta« za prošlo prvo desetletje izdala v prosvetne svrhe srbskega naroda v Bosni 655.541 K. Članov ima 6780.

Deželnoobrabske orožne vaje leta 1913. Rekrute in nadomestne rezerviste prično uriti 1. marca. Pomladanske vaje bodo pri domobranskih polkih št. 3, 5 in 26 v dveh, pri polkih 4 in 27 v enem turnusu. Orožne vaje bodo trajale 4, 3 in 2 tedna. Vpokličejo se k orožnim vajam pri domobranskem polku št. 4 v Celovcu na 4 tedne 2. junija, na tri tedne 7. junija in na dva tedna 14. junija; pri 27. domobranskem polku (Ljubljana) na štiri tedne dne 24. aprila, na 3 tedne dne 29. aprila in na 2 tedna 6. majnika. Jesenske orožne vaje se vrše najbrže med 15. avgustom in 15. septembrom.

Milijonov volilo. V Konicah umrli poljski veleposelnik Kazimir Sikorski je volil vse svoje imetje, ki znaša nad en milijon kron, poljskemu znanstvenemu društvu v Zahodni Prusiji.

Ženstvo v boju proti alkoholu. Zanimivo je dejstvo, da ženstvo povsod, kjer dobi politiške pravice, jih v prvi vrsti porabi za neizprosni boj — alkoholu. Po današnjih izkušnjah se lahko reče, da je ženstvo vseh narodov, vseh ver in vseh stanov v vseh delih sveta popolnoma edino v eni misli: Boj alkoholu! Na Finskem, na Norveškem, v raznih severo-ameriških državah, Avstraliji, Novi Zelandiji in drugod, kjerkoli imajo državnozbornsko

ali vsaj občinsko volilno pravico — povsod so se v prvi vrsti z naravnost instinktivnim sovražstvom vrgle proti alkoholizmu in mu zadale smrtnih udarcev. Sele potem, ko so spravile tega zakletega sovražnika družinske in občečloveške sreče na tla, obrnejo svojo skrb postavam in uredbam v varstvo otrok, mladinsko vzgojo itd. Kako velikanskega pomena je to delo ženstva — radikalni antialkoholni boj — nam pokaže par števil iz Norveške. Ondi pride sedaj komaj na vsake 20.000 prebivalcev po ena krčma; samomori so se zmanjšali za 22 odstotkov, število zločinov za 26 odstotkov in siromakov, ki jih je treba podpirati, je za 17 odstotkov manj. Sovražnik alkoholizma mora biti torej prijatelj ženske volilne pravice. — Naši klerikalci pa še učiteljem ne priznavajo pasivne volilne pravice v okr. šolskem svetu! Torej so slabi sovražniki alkoholizma!

Zanimanje za Slovence. V Parizu so tedni ustanovili poseben klub, ki je prevzel nalogo, da širi med francoskim narodom poznavanje Slovencev in njihov pomen v kulturnem razvoju Jugoslavstva. »Groupe d'études Franco-Slovenes«, kakor se društvo imenuje, hoče potem predavati in tudi potom žurnalistike seznaniti Francoze o razmerah Slovencev, o njihovih narodnih bojih napram pangermanizmu in tako opozoriti vesoljni svet na kričeče krivice, ki se gode Slovincem v narodnem oziru. Na čelu teh prijateljev Slovencev stoji veletaligenten in socialno visoko stoječ mož, namreč Julij Tixerant.

24urna določitev dnevnega časa. Švicarski zvezni svet je sklenil, da uvede pri prometnih zavodih štetje dnevnih ur do 24, kakor je že uvedeno v Italiji, Franciji in Španiji. To se bo zgodilo pa le, ako nameravajo tako uvedbo tudi v Avstriji in na Nemškem. V to svrhu so dobila poslaništva na Dunaju in v Berlinu poziv, naj pričnejo tozadevna posvetovanja, da se z novim štetjem prične že s 1. oktob. 1913 ali pa s 1. majem 1914. Interesirani krogi imajo upanje, da se bodo pogajanja uspešno razvila.

Češčina na dvoru rumunskega kralja. Ko se je avstrijski minister za zunanje reči mudil pri rumunskem kralju, je bil grofu Berchtoldu poleg drugih dostojanstvenikov predstavljen tudi kraljev arhitekt Čeh Karl Laman, avstrijski podanik, rojen v Mladi Boleslavi. Minister Berchtold se je spustil z arhitektom Lamanom v češki pogovor, katerega se je udeležil tudi navzoči rumunski poslanec in rumunska kraljica Elizabeta (pesnica Carmen Sylva) sama, ki goji češki jezik že več let. Kralj je poslušal češki pomenek pol ure. Nato je rekel: »Prosim, gospoda, vi več govorite češko tukaj nego v Pragi. Jako mi je všeč češki jezik, je zares lep, žal mi je, da ga ne umejem. Ko bi ne bil že tako v letih, bi se ga kar začel učiti.«

Radikalen boj proti umazani literaturi. Zadnje dni se je v Augsburgu vršila razstava proti umazani in malovredni literaturi. Ob tej priliki so se prav pridno pobirali zvezki te literature ter so ljudje znesli skupaj krog 17.000 zvezkov, ki so tehtali skoro 6 meterskih stotov in bili vredni 2000 mark. Vso to zalego nenravnosti in poneumnevanja so oddali mestni plinarni za kurjavo. Med ljudstvo se je pa v zameno razdelilo 2000 dobrih knjig.

Oddelek za otroke v ameriških vlakih. V Ameriki so uvedli otroške železniške vozove, ki so opremljeni z vsemi ugodnostmi za otroke. Voz obsega jedilnico, toaletno sobo, v kateri se nahaja šest otroških postelj in zibelk. Otroci se med vožnjo nemoteno igrajo. Tla so pogrnjena z mehko preprogo, stene so tapcirane, otroci se ne morejo poškodovati, če padejo ali če se v steno zadenejo. Posebna postrežnica nadzoruje med vožnjo otroke. Večji otroci jedo v jedilnici, mlajši dobe pa mleko.

Razgled po šolskem svetu.

— **Križev pot rusinske univerze.** »Der Morgen« javlja, da je poljski klub na svojem več ur trajajočem posvetovanju z 29 glasovi proti 10 sprejel in priznal besedilo cesarskega lastnoročnega pisma v zadevi rusinske univerze, kakor se je izrekla zanje parlamentarna komisija. — Dne 20. januarja se je vršila pri naučnem ministru Hussarku konferenca Poljakov in Rusinov v zadevi rusinske univerze. Predsednik rusinske delegacije Levickij je izjavil, da nova formula Poljakov, ki so jo priredili za cesarsko pismo, ni sprejemljiva in je vprašal, če se vlada strinja z njo. Naučni minister Hussarek je rekel da, in nato je Levickij prečital pismo, da je posvetovanje zaključeno, potem pa so zapustili njegovi somišljeniki konferenco, ker hoče vlada, kakor pravijo, preprečiti njihovo kulturno institucijo. Vlada upa,

da dobi z Rusini novih zvez. Sedaj se boje v Levovu dijaških nemirov.

— **Nemščina v čeških šolah.** V češki reviji »Přehled« razpravlja član gospodske zbornice dr. Matuš o uvedanju obveznega pouka nemščine v češke šole in izjavlja, da je to že radi možnosti tekmovanja z nemškimi življenjem potrebno.

— **Poljske šole na Dunaju.** V hotelu »Post« je zborovalo mnogo poljskih staršev in zahtevalo za poljsko deco na Dunaju poljskih šol. Protestirali so tudi proti pomanjkljivosti poljskega šolskega društva in zahtevali, da se ustanovi na Dunaju podružnica Poljske Šolske Maticice.

— **Šolska stavka.** »Nova Reforma« poroča, da so poljski starši v Moravskih Orlicah sklenili, da od 20. t. m. nadalje otrok ne bodo več v šolo pošiljali. Poljski starši hočejo s to stavko občino prisiliti, da prevzame v svojo upravo zasebno ljudsko šolo.

— **Z dunajskega vseučilišča** poročajo, da bo na stolico rajnega prof. Müllnerja, ki je predaval modroslovje, poklican znani dr. Förster iz Curiha.

Listnica uredništva.

Na Štajersko: Kakor vidite, smo prejeli slični dopis od druge strani. Ker nam je došel pred Vašim, smo Vaš dopis odložili. Vseeno: hvala!

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

(II. pomnožena izdaja) po 20 vin. komad priporoča

Milena Kiferle

učiteljica ženskih ročnih del v Ljubljani, Krojaška ulica 8./II.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproje, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cesira kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobarvno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorcev blaga zastonj in franko.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13
— poleg „Figovca“ —

priporoča svojo veliko zalogo stekla, porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna stekarska dela, tudi nova šolska poslopja na deželi itd.

Alojzij Luznik

Dornberg pri Gorici, Primorsko.

Slike, pohištvo, glasovirji, harmoniji, šolske in društvene zastave. Kdor želi cenik za pohištvo, naj blagovoli naznaniti, rabi li opravilo za spalnico, obednico, katere komade itd. Vsi izdelki najsolidnejši. Cene zmerne. Plačevanje po dogovoru.

Učiteljska tiskarna

r. z. z. o. z.

VIII Ljubljana
Franciščanska ulica št. 8.

priporoča:

Kuverte za šol. naznanila, negumirane. Uradne kuverte z napisom za šol. vodstva in krajne šolske svete.

Učne načrte za vse kategorije šol. Načela za občni učni načrt ponavljalne šole.

Cesarsko pesem, čveterglasno. Telovadba, Brunet. Narodne pesmi, J. Žirovnik, I in II. zvezek.

Slava cesarju Francu Jožetu I. in besedilo E. Adamič.

O prvih in skupinah, Stupar. Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Dr. E. Bretl.

Meterske trake, mape za šolsko matico, pisemski papir s kuvertami, pivnik, ovojni papir, podkladek itd.

Izvršilni predpis k dokončnemu šolskemu in učnemu redu, slovenski in nemški.

Popravna znamenja na veliki lepenki.

: Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tržaška ulica št. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Tovarna šolskih zvezkov

M. Grubbauerja sinovi

Line ob Donavi

priporoča slav. učiteljstvu svoje izvrstne izdelke, posebno zvezke in risanke za ljudske šole. — Zvezki se dobivajo v vseh trgovinah papirnate stroke v mestu in na deželi.

Solidno delo!

Postrežba točna!

Dober papir!

Zastopstvo za Kranjsko: Jos. Hočevar, Ljubljana, Dunajska cesta št. 63.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Franciščanska ulica št. 8

priporoča

vsakovrstne tiskovine za knjigovodstvo

za biblioteke, meščanske, obrtne in trgovske šole. V Ceniki zastonj in poštnine prosto. V